

Convenant Verduurzaming asfaltketen Noord-Nederland

Aanleiding en doel

Veel wegen in Nederland bestaan uit asfalt. Deze wegen zijn belangrijk voor de regionale en landelijke economie. Een kwalitatief goede asfaltverharding is van belang, maar ook duurzaamheid in het productie- en aanlegproces is een belangrijk speerpunt.

Het blijkt in de praktijk dat nog niet alle voor de hand liggende verduurzamingskansen ten aanzien van asfalt worden verzilverd. De realiteit is dat duurzaam handelen niet vanzelf ontstaat. Het vraagt om blijvende inzet, waarbij beleid, techniek en proces op elkaar worden afgestemd. Op die manier ontstaat er een integrale en heldere verduurzamingsstrategie. Dit vraagt om samenwerking door de gehele asfaltketen, waarbij opdrachtgevers en opdrachtnemers elkaar goed weten te vinden.

Voor u ligt het Convenant Verduurzaming asfaltketen Noord-Nederland. Vertrekpunt van dit convenant is de ambitie van overheids- en marktpartijen in Noord-Nederland om kansen voor verduurzaming op het gebied van asfalttoepassingen te benutten. Door samen te werken worden regionale ambities en innovaties gestroomlijnd en wordt kennis over (duurzaam) asfalt in Noord-Nederland vergroot.

De ondertekenende partijen onderschrijven de doelstelling die volgt uit de Klimaatwet¹ om in 2030 ten minste 55% minder CO₂ uit te stoten ten opzichte van 1990. Daarnaast draagt het Convenant bij aan het verder in praktijk brengen van de circulariteitsdoelen zoals die zijn gesteld in het Grondstoffenakkoord². Tevens heeft het Convenant tot doel zo veel als mogelijk duurzaamheidskansen te verzilveren die zich voordoen in de asfaltsector in Noord-Nederland.

Hiermee vergroten de ondertekenende partijen hun impact op een klimaatneutrale en circulaire realisatie van infrastructurele projecten en uniformeren de ondertekenende partijen de inkoop en productie van asfalt in Noord-Nederland.

Dit Convenant komt voort uit een samenwerking door een initiatiegroep, bestaande uit de vertegenwoordiging van de provincies Friesland, Drenthe en Groningen, de gemeenten Assen, Groningen en Leeuwarden, het Asfalt Kennis Centrum, Bouwend Nederland, Asfaltproductie Westerbroek, Asfaltproductie Kootstertille, Menginstallatie Overijssel, Koudasfalt Staphorst en Vereniging Circulair Friesland. Oftewel: partijen die in Noord-Nederland tezamen een volledige asfaltketen vormen. Er is geconstateerd dat de transitie naar een klimaatneutrale en circulaire asfaltketen substantieel versneld kan worden als asfaltproducenten, asfaltverwerkers en publieke opdrachtgevers de krachten bundelen.

De toegevoegde waarde van deze samenwerking laat zich kenmerken door:

- *Een gezamenlijke aanpak tussen overheden & marktpartijen;*
- *Het periodiek delen van wederzijdse kennis & ervaringen;*
- *Het fungeren als ambassadeurs van een collectieve verduurzamingsstrategie.*

¹ [Klimaatwet, https://wetten.overheid.nl/BWBR0042394/2023-07-22](https://wetten.overheid.nl/BWBR0042394/2023-07-22).

² <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-e7081689-7484-40ac-b339-bcb2af364769/pdf>

Overwegingen

- De ondertekenaars zijn gecommitteerd aan de doelstelling tot reductie van ten minste 55% minder CO₂-uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990 volgend uit de Klimaatwet;
- Om de verduurzamingstransitie te laten slagen, hebben partijen er behoefte aan collectieve afspraken op het gebied van technische verduurzaming voor Noord-Nederland die opdrachtgevers en opdrachtnemers in de asfaltsector in staat stellen om op een laagdrempelige en eensgezinde manier het bestaande en toekomstige asfaltareaal verder te verduurzamen;

Monitoring en evaluatie

De voortgang ten aanzien van de behaalde resultaten van de verduurzaming van de asfaltketen wordt structureel gemonitord aan de hand van de gekozen indicatoren genoemd in de bijgesloten bijlage 1: “Uitvoeringsagenda Duurzaam Asfalt”.

De voortgang van de resultaten bereikt met dit convenant worden jaarlijks geëvalueerd en gerapporteerd aan de verbonden partijen.

Afspraken

Door het ondertekenen van dit convenant spreken de ondertekenaars het volgende af:

1. Met de afspraken zoals genoemd in bijlage 1 is een begin gemaakt van een concrete, gezamenlijke uitvoeringsagenda met onderwerpen zoals het hergebruik van asfalt, MKI, biobased bindmiddelen, productietemperatuur asfalt, hoeveelheid asfaltmengsels en verduurzaming asfaltcentrales.
2. Partijen stellen voor de ontwikkeling van de concrete uitvoeringsagenda een technische werkgroep samen. Deze werkgroep bestaat uit een representatieve vertegenwoordiging van asfaltdeskundigen, aangewezen door ondertekenaars van dit convenant.
3. De technische werkgroep krijgt de opdracht om kansrijke asfaltinnovaties te vertalen in een concrete uitvoeringsagenda. De acties in deze concrete uitvoeringsagenda moeten leiden tot verstandig energiegebruik en gebruik van bouwstoffen in de asfaltketen.
4. Eens per kwartaal treden partijen in overleg over:
 - a. het dan wel niet bekrachtigen van de uitvoeringsagenda, opgesteld door de technische werkgroep. De bekrachtigde uitvoeringsagenda wordt als addendum toegevoegd aan dit convenant;
 - b. bestaande verduurzamingsambities en -verplichtingen;
 - c. de evaluatie en monitoring van de gemaakte afspraken
5. Partijen voeren de bekrachtigde uitvoeringsagenda uit , voor zover voor diens organisatie van toepassing, binnen het daarvoor voorgeschreven tijdpad.

6. Partijen zullen niet bij dit convenant aangesloten opdrachtgevers en opdrachtnemers stimuleren om zich ook te houden aan de afspraken uit dit convenant. Daarbij is het streven om eind 2025 ten minste 25% van de 38 Noordelijke gemeenten aan te laten sluiten bij het convenant, in 2027 50% en in 2030 100%.

Slotbepalingen

- Nakoming van de afspraken in dit convenant is gebaseerd op vrijwillige intenties en is niet in rechte afdwingbaar.
- Het convenant wordt aangegaan met ingang van de dag na ondertekening en loopt tot 2030 met jaarlijks een tussenevaluatie om de gemaakte afspraken te herijken.
- De initiatiefnemers en mogelijk nog andere toetreders aan dit convenant, dragen er gezamenlijk zorg voor dat de focus van de inspanningen achter dit convenant ligt op het behalen van collectieve en maatschappelijk te behalen doelen. Dit convenant leidt op geen enkele wijze tot vervalsing van de mededinging en/of schending van de aanbestedingsbeginselen.

Bijlage 1 - Uitvoeringsagenda Duurzaam Asfalt
11 april 2024, Verduurzaming Asfaltketen Noord

Onderwerp:		Periode:			
	2024-2025	2026-2027	2028-2029	2030-2035	
MKI-waarde voor asfaltmengsels volgens PCR 2.0	Voorschrijven in bestekken van een maximale MKI-waarde voor asfaltmengsels per ton voor dek-, tussen- en onderlagen volgens onderstaande lijst. Jaarlijkse herijking van maximale MKI-waarde t.o.v. voorafgaande periode op basis van ervaringen en technische mogelijkheden. (uitgangspunt: verlaging met -5% per opeenvolgende periode)				
01. AC surf zonder PR	€ 7,43	€ 7,05	€ 6,70	€ 6,37	
02. AC surf met 30% PR	€ 6,42	€ 6,10	€ 5,79	€ 5,50	
03. AC surf met gemod. bit. zonder PR	€ 8,69	€ 8,25	€ 7,84	€ 7,45	
04. AC surf met gemod. bit met 30% PR	€ 7,42	€ 7,05	€ 6,69	€ 6,36	
05. AC surf rood met penbitumen	€ 16,57	€ 15,74	€ 14,95	€ 14,20	
07. AC bin/base 50% PR	€ 3,67	€ 3,48	€ 3,31	€ 3,14	
08. AC bin/base 50% PR met gemod. bit.	€ 4,10	€ 3,90	€ 3,70	€ 3,52	
09. ZOAB Regulier	€ 7,37	€ 7,00	€ 6,65	€ 6,31	
10. DZOAB	€ 7,91	€ 7,51	€ 7,13	€ 6,78	
11. DZOAB 30% PR	€ 6,62	€ 6,28	€ 5,97	€ 5,67	
12. 2L-ZOAB toplaag met gemod. bitumen	€ 9,54	€ 9,06	€ 8,61	€ 8,18	
13. 2L-ZOAB onderlaag	€ 7,72	€ 7,33	€ 6,97	€ 6,62	
14. 2L-ZOAB onderlaag 30% PR	€ 6,54	€ 6,21	€ 5,90	€ 5,61	
15. SMA 8-11	€ 8,11	€ 7,70	€ 7,32	€ 6,95	
17. SMA 5	€ 9,01	€ 8,56	€ 8,13	€ 7,72	
18. Geluidsreduc. SMA deklaag (obv 8G+)	€ 9,92	€ 9,43	€ 8,96	€ 8,51	
19. Waterbouwasfaltbeton	€ 10,64	€ 10,10	€ 9,60	€ 9,12	
20. Open steenasfalt	€ 9,23	€ 8,77	€ 8,33	€ 7,92	
21. Gietasfalt, waterbouw	€ 14,07	€ 13,37	€ 12,70	€ 12,06	
22. Asfaltmastiek, waterbouw	€ 17,87	€ 16,97	€ 16,12	€ 15,32	
23. Niet-gestandaardiseerde mengsels	Bevorderen van toepassing van nieuwe innovatie asfaltmengsels vanaf TRL-7: De demonstratie van het concept vindt plaats in een gebruikersomgeving; bewijzen van de werking in een operationele omgeving. Demonstratie van het concept in een praktijkomgeving levert nieuwe inzichten op voor de definitieve markttoepassing van een product, proces of dienst. Bron: CROW, reglement Asfaltkwaliteitsloket, 2018.				
	Toelichting op lijst met MKI-waarden: De MKI-waarden zijn gebaseerd op de MKI-waarden volgens het LCA-achtergrondrapport voor Nederlandse branche-referentiemengsels 2022, voor de fasen A t/m D. De MKI-waarden komen overeen met de waarden uit het rapport minus 25%. Het achtergrondrapport met versie 31 maart 2022 is opgesteld conform NL-PCR asfalt 2.0. Om het werken met MKI in de markt te stimuleren wordt de bovenstaande werkwijze toegepast. Ervaringen, technische mogelijkheden of ontwikkelingen op het gebied van NL-PCR en SEB kunnen aanleiding zijn de werkwijze gezamenlijk te wijzigen.				
Maximaal en optimaal hergebruik van beschikbaar vrijgekomen asfaltgranulaat	Standaard voorschrijven in bestekken minimaal vrijgekomen 30% asfaltgranulaat voor AC-deklagen en minimaal 50% asfaltgranulaat (streefwaarde 60%) in tussen- en onderlagen.		Streefwaarden van asfaltgranulaat mogelijk verhogen op basis van ervaringen en technische mogelijkheden..		
	Standaard voorschrijven in bestekken gescheiden frezen van deklagen, zodat asfaltgranulaat uit deklagen toegepast kan worden nieuwe deklagen (horizontaal recyclen).				
	Inventariseren van hoeveelheid vrijgekomen asfaltgranulaat (ton) uit en verwerkt asfaltgranulaat (ton) in Noord-Nederlandse projecten. Inventariseren van hoeveelheid hergebruik asfalt in asfaltmengsels (percentage) met onderscheid in dek-, tussen en onderlagen in Noord-Nederlandse projecten.				
	Alle vrijgekomen bouwmaterialen hergebruiken voor zover dit mogelijk en verstandig is.				
Bio-based bindmiddelen	Inventariseren van ervaringen en resultaten van asfalt met bio-based bindmiddelen.	Intensiveren toepassing van asfalt met bio-based bindmiddel op basis van ervaringen en technische mogelijkheden.			
	Inzetten op één landelijke standaard voor het monitoren van proefvakken en/of proefstukken.				
Toepassen of afstoten van asfaltmengsels	Opstellen van lijst met meest toegepaste Noord-Nederlandse asfaltmengsels.	Updaten lijst ‘meest toegepaste Noord-Nederlandse asfaltmengsels’. Actie voor vooral aannemers. Inzetten op minder keuze in aantal asfaltmengsels. Actie voor vooral opdrachtgevers. Uutfaseren van minst toegepaste asfaltmengsels.			
Uutfaseren van blanke bitumen.	Stoppen met toepassing van blanke bindmiddelen in asfaltmengsels.				
Beperken uitstoot materieel en transportvoertuigen (A4 en A5)	Bekijken van benodigde faciliteiten om zero emissie materieel mogelijk te maken op locaties waar dit nuttig (bijvoorbeeld stadscentrum) of noodzakelijk is (bijvoorbeeld stikstof). Inzicht krijgen in de invloed van zero emissie materieel op MKI-waarden van asfaltmengsels.				
Verduurzaming asfaltcentrales	Asfaltcentrales zullen de milieu-impact van de asfaltproductie verminderen door middel van gerichte acties, zodat de benzeen-emissies worden verlaagd. Onderzoek uitvoeren naar het realiseren van overkappingen bij asfaltcentrales voor de opslag van grondstoffen en reststromen (asfaltgranulaat). Opstellen van plannen voor het verbeteren van asfaltmeng-installaties met als doel de milieu-impact te verlagen met “Best Available Techniek”. Voorbeelden zijn tegenstroom parallel trommel met indirecte verwarming of asfaltmenginstallaties op waterstof of stroom.	100% WMA. Hotmix is volledig uitgefaseerd. Overkappingen bij asfaltcentrales realiseren voor opslag grondstoffen en reststromen (asfaltgranulaat). Inzetten op het doorontwikkelen van biobased bindmiddelen op basis van resultaten van monitoringen, ervaringen en technische mogelijkheden.	Realisatie en implementatie van best beschikbare technieken die de milieu-impact van de productie verlagen. Asfaltmenginstallaties werken (gedeeltelijk of volledig) op waterstof of stroom. Inzetten op het doorontwikkelen van meer PR in asfaltmengsels op basis van ervaringen, beschikbaarheid en technische mogelijkheden.	Realiseren van eerste emissieloze asfaltcentrale in Noord Nederland	